

Norges vassdrags- og energidirektorat
Middelthunsgate 29
Postboks 5091
0301 OSLO

Sakshand./tlf.nr.: Tommy Haugen / 994 98 990
Vår ref.: 20/00953-1
Vår dato: 30.09.2020

Oppdatert investeringsplan 2020

Etter forskrift om energitredninger skal Statnett kvart år oppdatere og sende ein investeringsplan for transmisjonsnettet til Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE). I åra mellom Nettutviklingsplanen (NUP) gir me ein offentlig statusrapport over planlagde, pågåande og fullførte nettprosjekt. Dette brevet, saman med oppdaterte prosjekttabellar på [våre nettsider](#), er ein slik statusrapport.

Me investerte kring 6,7 milliardar kroner i ny kapasitet og større fornyingar i 2019

Statnett er på god veg for å leggje til rette for den elektriske framtida. I 2019 investerte me nærare 6,7 milliardar¹ i nye anlegg og større fornyingar. Ein stor del av investeringskostnadane våre var knytt til mellomlandsforbindelsane til Tyskland og England, samt store prosjekt innanlands som Vestre Korridor, Balsfjord–Skaidi, Smestad–Sogn og Nedre Røssåga–Namsos. Utover investeringar i ny kapasitet og større fornyingar, har Statnett kring 1,5 milliardar i investeringar knytt til utskiftingar i eksisterande anlegg og IKT-løysingar fram til 2030. Investeringane skapar store verdier for samfunnet.

Fornyng og raskare elektrifisering driv investeringane i nettet på kort og lang sikt

Behovet for å fornye ein aldrande anleggsmasse vil liggje fast til 2040. Fram til 2030 er det stasjonsfornyngar, mens leidningsfornyngar kjem etter. I tillegg kjem fornyngar knytt til anlegg me tar over i forbindelse med tredje elmarknadspakke.

Utsikta til at heile energi- og kraftsektoren er på veg til å bli utsleppsfri er kraftig forsterka i Noreg og Europa. I Noreg driv ei raskare omstilling forbruket opp tidlegare enn venta gjennom elektrifisering av petroleumssektor, kraftkrevjande industri og transport. Auka aktivitet og produksjon innan datasenter og industri betyr meir vekst i forbruket. Mykje av kommande vekst venter me vil vere i områder med allereie mykje industri og utan ny produksjon i nærleiken. Meir produksjon for å møte veksten i forbruket gjev dimed eit endå større overføringsbehov mellom områder.

Sidan 2018 har Statnett handsama eit totalt volum på kring 18 700 MW førespurnadar om tilknytning til straumnettet, der ein tredjedel er reservert kapasitet utan nettinvesteringar. I somme høve må me gjere ei konseptvalutgreiing for å vurdere behovsutviklinga i områda. Statnett har til dømes pågåande utgreiingar i Bergen og omland og Nordmøre og Romsdal, og har nyleg fullført ei utgreiing i Nordland. I tillegg har me styrka dialogen med regionale nettselskap og andre aktørar i fleire områder.

¹ Me investerte 6 687 millionar kroner i nye anlegg og større fornyngar i 2019.

Halvparten av investeringsnivået inneverande femårsperiode er avgjort

Det skisserte investeringsnivået i NUP 2019 er ein kombinasjon av fornyingar og forsterking av eksisterande hovudstruktur i nettet. I tillegg inneber nivået ein styrking og oppgradering av nettet lokalt i fleire regionar og inn mot dei store byane. Me ser no sannsyn for å framskude somme fornyingar, og samtidig starte opp nye prosjekt. Framskundinga inneber ein tilsvarande reduksjon seinare. Utarbeiding av regionale og nasjonale nettutviklingsplanar er sentralt for å finne den beste løysinga på tvers av nettnivå for å møte forbruksauke i regionar og inn mot byane.

I inneverande femårsperiode, 2020-2024, venter me å investere kring 30 milliardar kroner, der kring halvparten av investeringsnivået er fatta avgjerd om. Dei investeringsavgjorde prosjekta Lyse–Fagrafjell, Balsfjord–Skaidi og Sogn–Ulven, og dei planlagde prosjekta Skaidi–Hammerfest og Haugalandet nettforsterking, ventar me vil vere dei største prosjekta målt i kontantstraum. Saman med North Sea Link, utgjer prosjekta kring 30 % av investeringsnivået fram til 2024.

Det gjennomsnittlege investeringsnivået på 4-6 milliardar, som kommunisert i NUP 2019, vil dekke ein stor del av kommande behov, Me ser likevel sannsyn for høgare nivå i enkeltår fram mot 2030. Mange planar er usikre. Statnett må prioritere mellom prosjekt, og har ein ambisjon om å halde aktivitetsnivået jamt. Konsekvensen av drivarane for kommande investeringsnivå vil vere sentrale tema i kommande NUP.

Fleire milepålar er nådd sidan Nettutviklingsplanen 2019

På våre nettsider er ein oppdatert oversikt med kostnadsintervall, framdriftsplanar og kommentarar for kvart prosjekt. Under er ein kort oversikt over viktige milepålar som er nådd for prosjekt som hadde starta opp då me publiserte NUP 2019.

I region nord har me satt i drift Skjomen stasjon etter å ha rehabilitert stasjonen. Skaidi stasjon er satt i drift i forbindelse med prosjektet Balsfjord-Skaidi, og me har starta bygging av stasjonane Boltås, Stokmarknes og Salten. Boltås og Stokmarknes byggjast i samarbeid med regionale nettselskap. Me har også avgjort investering på fornying av kabel over Hadsselfjorden og mottatt konsesjon på ny 132 kV-leidning mellom Kvandal og Kanstadbotn som erstatning for dagens.

I region midt har me satt i drift siste del av prosjektet Namsos-Nedre Røssåga, og me er i gang med å setje inn ein ny transformator i Hofstad stasjon for å leggje til rette for meir produksjon i området. Me er også i ferd med å starte opp prosjekta ny forbindelse mellom Åfjord og Snilldal og spenningsoppgradering av Surna–Aura/Viklandet, for å leggje til rette for meir kraftproduksjon i regionen.

I vest har BKK Nett satt i drift Mongstad–Modalen, og me har no ein ytre ring frå Modalen til Samnanger. Me har også satt i drift auka transformering i Ålfoten og Borgund, som legg til rette for meir produksjon i områda. Meir produksjon er utløysande behov for at me no setter inn auka transformering i Samnanger. I tillegg har me avgjort investering og fått konsesjon for spenningsoppgradering av Aurland–Sogndal, og auka transformering utløynt av produksjon i Røldal. Me har også avgjort og starta gjennomføring av fornying av kontrollanlegget i Arna og starta gjennomføring av auka kapasitet og fornying i Leirdøla.

I region sør har me fått konsesjon på prosjektet Lyse–Fagrafjell og starta bygginga like etter. I aust har me avslutta reinvesteringsprosjekta i stasjonane Fåberg, Vemorktoppen og Nedre Vinstra. I tillegg har me fått konsesjon på reinvestering inkludert auka transformering i Rød, avgjord fornying og kapasitetsauke i Tveiten og avgjort gjennomføring av ny Hamang stasjon.

Små kostnads- og framdriftsendringar for pågåande prosjekt

Me har avslutta åtte prosjekt sidan NUP 2019. Alle prosjekta rapporterer ein sluttkostnad som er lågare enn kommunisert kostnadsspenn. Fire pågåande prosjekt rapporterer lågare kostnader, der reduksjonane er knytt til reduksjon i byggherrekostnader, kontraktsprisar, omfang og usikre.

Kostnadsauke og framdriftsendringar for prosjekt som framleis er under gjennomføring kjem i hovudsak av utfordringar hjå enkeltleverandørar. Framdriftsendringar fører til replanlegging, som igjen gir utfordringar med å få naudsynte nye utkoplingshøve for å kunne gjennomføre arbeida. Foreløpig ser me moderate endringar som følgje av koronapandemien, men det er framleis usikkert kva for konsekvens pandemien vil gi. For prosjekt som var og er under planlegging kjem høgare kostnader og/eller endra framdrift i hovudsak av auka omfang.

Prosjekta Smestad–Sogn, Sylling og Sogn rapporterer eit års forseinking og noko høgare kostnader (kring 7 % gjennomsnittleg høgare kostnadsspenn) samanlikna med NUP 2019. Venta kostnads- og framdriftsendring for nemnde prosjekt blei varsla i NUP 2019. Fornyng av Rød stasjon, ny Salten stasjon, fornyng i Arna og ny leidning mellom Skaidi og Hammerfest rapporterer høgare kostnader og eit-to års seinare drift grunna auka omfang. Nye Hamang stasjon rapporterer høgare kostnader i hovudsak grunna auka prisar, usikre i valuta og noko auka omfang, og Fortun grunna auka omfang. Kostnadsauke for ny leidning mellom Lyse og Fagrafjell kjem av at me fekk konsesjon seinare enn venta. Ny kabelforbindelse mellom Sogn og Ulven rapporterer høgare kostnader grunna behov for meir grunnundersøkingar. Me ventar også eit års seinare drift på Røykås stasjon grunna usikre i trafoløyper og reaktiv kompensering i Adamselv grunna endra planar hjå utløysande aktør.

Statnett jobbar med fleire tiltak for å halde fram med god kostnadskontroll

Det er betydeleg usikre i kommande investeringsnivå, spesielt med omsyn tidshøve, storleik og lokalisering av nye forbruks- og produksjonseiningar. Likevel ser me at me kjem til å måtte gjennomføre mange prosjekt i tida som kjem. I ei tid med stor aktivitet, er det viktig med god kostnadskontroll. Som skildra i NUP, jobbar Statnett med fleire tiltak for å redusere nettkostnadane.

Lokalisering av nye forbruks- og produksjonseiningar er truleg den faktoren som har mest å si for kommande investeringsnivå. Utover å utnytte signal gitt av marknaden og tariffar som anleggsbidrag, kan me bidra med god rettleiing vedkommande avgrensingar i nettet. I tillegg kan avtalar med forbruks- og produksjonsavgrensing bidra til å auke volumet i eksisterande nett, utan eller i påvente av investeringar. Fleksibilitet i nye forbrukseiningar vil også kunne bidra til å redusere behovet for investeringar.

Statnett har fleire initiativ for å utnytte potensialet i digitalisering. Meir effektiv bruk av stor datamengd, tilstandskontroll på anlegg, samt innføring av building information modeling (BIM) er døme på initiativ Statnett jobbar med. Gjennom senter for FoU og teknologiutvikling har me mål om å auke innovasjonstakten.

I tillegg har fokus på forenklingar redusert timeforbruket for prosjekt under planlegging, og gjennom vår oppdaterte prosjektmodell oppnår me allereie enklare og meir effektive prosessar.

Vidare prosess fram mot NUP 2021

Nettutviklingsplanen 2021 er planlagt publisert 1. oktober 2021. Her vil me skildre venta framtidig nettutvikling. Den offentlege prosessen fram mot neste plan startar med digitalt Nasjonalt kraftsystemmøte 22. oktober. Me kjem også til å invitere bransjen til tema- og områdemøter fram til publisering av NUP 2021.

Beste helsing

Håkon Borgen
Konserndirektør Teknologi og utvikling

Dokumentet er godkjent i tråd med interne retningslinjer, og har difor ingen signatur.